הלכה · משנה תורה · מפרשים · יד איתן · ספר נשים

יד איתן על משנה תורה, הלכות אישות

רבי אברהם משכיל לאיתן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יד איתן על משנה תורה, הלכות אישות

רבי אברהם משכיל לאיתן

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יד-איתן-על-משנה-תורה-הלכות-אישות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה 38-202611162349v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה יט 4
פרק ג 4
הלכה ד 4
פרק ד 5
הלכה א 5
פרק ה 5
הלכה ד 5
הלכה יג 5
פרק י 6
הלכה א 6
פרק יא 6
הלכה ו 6
פרק יג 6
הלכה יח 6
פרק יז 6
הלכה יד 6
פרק כ 7
הלכה א 7

פרק ב

הלכה יט

בד"א כשנבדקו בתוך הזמן כו'. עיין במ"ל שכתב לדעת הרמב"ן שנסתפק בקטנה שא"י שנותיה והביאה סימנין ועכשיו היא גדולה בודאי ויש בה אותן סימנין עצמן שהיו בזמן שהי' ס' בשנותיה אי אמרינן דכמו שעכשיו בודאי הגיעה לשנותיה כן היתה אז בשעה שבאו לה הסימנין, כתב די"א שמטילין אותה לחומרא כדין כל שאר ספיקות, ומשמע דאם היה לה חזקה המסייע לספק קטנה היה אזיל בתרה כדין כל שאר הספקות דאזיל בתר חזקה. והנה מדברי התוס' ביבמות (דף ס"ח סע"א) מבואר דאזלינן בתר השתא ואמרינן כמו שהוא עכשיו גדול כן הי' כבר אף שהיתה בחזקת היתר מעיקרא, וכן נראה דעת רבינו לקמן פ"ג הלכה י"ד שכתב היתה הבת ספק בוגרת בין שקדשה אביה כו' בין שקדשה היא עצמה שלא לדעת אביה היא מקודשת מספק והקשה הלח"מ כשקדשה היא עצמה לא להוו קידושין כלל דלוקמה בחזקה קמייתא שהיתה נערה והרי מסייע לה חזקת פנויה. ולפמ"ש אי נימא דאירי רבינו כשהיא עכשיו בוגרת בודאי א"ש דכיון דהשתא היא בוגרת בודאי חיישינן שמא בשעת קידושין נמי בוגרת היתה ואיתרע לה חזקה קמייתא שהיתה בחזקת נערה ובחזקת היתר. וכ"מ מדברי התוס' בב"ב (דף קנ"ו ע"א) בד"ה בודקין, ואף שהמהרי"ט הקשה ע"ד תוס' ביבמות כבר האריך בשעה"מ ליישב דבריהם. ועיי' בשו"ת טור האבן. ואע"ג דלא ס"ל לאסור בריעותא להוציא מחזקה דמעיקרא הכא עדיפא דאיכא חזקה ודאית השתא המוציא מידי חזקה דמעיקרא. ועיין בנ"ב חלק אה"ע סי' ו':

פרק ג

הלכה ד

כתבו שלא לשמה או לשמה ושלא מדעתה אינה מקודשת. פלוגתא דאמוראי היא פ"ק דקידושין וגם הפוסקים נחלקו כמאן הלכה. ויש להביא ראיה לדעת רבינו מקידושין (דף מ"ח) דמוקי במסקנא פלוגתא דר"מ וחכמים התם בברייתא דפליגי בהתקדשי לי בשטר ר"מ אומר מקודשת וחכ"א אינה מקודשת דאירי בכתבו לשמה ושלא מדעתה וקמו לה חכמים כמ"ד דא"מ וא"כ ודאי דקיי"ל כוותייהו. ועפ"ז יש לתרץ מה שהקשה הלח"מ כאן ע"ד ה"ה שכתב ברפכ"ד מה' מלוה ע"ש ודו"ק. ובחי' לקידושין (דף מ"ה) הבאתי עוד ראי' לדעת רבינו מהסוגיא דשם:

פרק ד

הלכה א

אין האשה מתקדשת אלא לרצונה והמקדש אשה בע"כ אינה מקודשת. ומשמע דאף אם אמרה רוצה אני אפ"ה לא מהני כמ"ש האחרונים באה"ע סי' מ"ב, ונ"ל להביא ראיה דע"כ הא דאמר רב אשי בפ' חזקת גבי תליה וקדיש דאפקעינהו רבנן לקידושין משום שעשה שלא כהוגן איירי בדאמרה רוצה אני דאל"ה אמאי קאמר דאפקעינהו רבנן לקידושין דמשמע דמה"ת הוי קידושין וא"כ תקשי הא ר"א גופי' בפ' הנושא (כתובות דף ק"ב ע"ב) משמע דס"ל כמ"ד דשטר אירוסין שכתב לשמה ושלא מדעתה א"מ ובקדושין (דף ט' ע"ב) מפרש טעמא דההוא מ"ד מקרא דמקיש הויה ליציאה דבעינן דעת מקנה וא"כ משמע דמה"ת אינה מקודשת שלא מדעתה, ואע"ג דהתם איירי בשטר מ"מ הא ילפי' הויות מהדדי בכמה דוכתי. א"ו דרבי אשי בפ' חזקת איירי בדאמרה רוצה אני דזה מהני מה"ת רק דרבנן אפקעינהו לקידושין דבע"כ לא מהני מה שנתרצית:

פרק ה

הלכה ד

קידשה במע"ש בין בשוגג ובין במזיד א"מ כו'. הצל"ח בפ"ק דפסחים כתב דדעת רבינו הוא דוקא כשקידש בפירות עצמן אבל כשקידש בהמעות שחילל עליהן פירות של מע"ש מקודשת. וכ"מ קצת מדבריו בפ"ג דה' מע"ש. אך לא מצא הדבר מפורש ומסברא משמע דה"ה כשקידש במעות שחילל דחל עליהן קדושת המעשר ונעשו גם הן של גבוה לכל דבר עכ"ד. והנה הדבר מפורש בירושלמי דאיתא שם מקדשין בפרוטה של מע"ש. משמע דהיינו לומר דאף למ"ד דבפירות מע"ש אין מקדשין מודה דמקדשין בפרוטה של מע"ש דהמעות לא חשיבי כל כך של גבוה כמו הפירות עצמן:

הלכה יג

המקדש במלוה אפי' היתה בשטר א"מ. עיין מה שהקשה הלח"מ על הה"מ ממ"ש בפ"ג ותירוצו הוא הפך סברת הרמ"ה באה"ע סי' כ"ח ול"ב ופסקי הש"ע שם אלא י"ל כמ"ש הוא עצמו לקמן בפ"ז הל' יו"ד לדעת הרשב"א שהביא הה"מ שם דל"ח לשמא ש"פ במדי אלא כשראינו שקידשה בתורת כסף ודו"ק:

פרק י

הלכה א

הארוסה אסורה לבעלה מד"ס כל זמן שהיא בבית אביה. עיין בהה"מ שבקש להביא ראיה לזר שאין בארוסה איסור תורה. ונ"ל ראיה ברורה מהסוגיא דסוטה (דף כ"ד ע"ב) דפריך ל"ל קרא למעט ארוסה שאינה שותת תיפוק לי' דלא קדמה שכיבת בעל לבועל ומוקי לה שבא עליה ארוס בבית אביה וש"מ דאין בזה איסור תורה דאל"כ אכתי תקשי דל"ל קרא למעט אפי' בכה"ג דתיפוק ליה דאינה שותה משום דזה אסור מה"ת וא"כ אינו מנוקה מעון:

פרק יא

הלכה ו

חרש או שוטה שנשאו נשים פקחות כו' רצו לקיימן אחר שהבריאו יש להן כתובה מאה. דע דהיינו דוקא כשבעלו אחר שהבריאו וכמ"ש הה"מ בסמוך גבי קטן והכי איתא להדיא בירושלמי פ"ק דכתובות הובא בתשובת מיימ' שם ובהג"מ דקידושין:

פרק יג

הלכה יח

וכשמוציאה ממדינה למדינה כו' א"י להוציאה כו' מרע ליפה מפני כו'. עיין בהה"מ ואד"מ. אלא נראה שיצא זה לרבינו מהא דאיתא בירושלמי דמ"ק העתיקו רבינו רפ"ח מה' יו"ט:

פרק יז

הלכה יד

אלמנה שמכרה קרקע בכתובתה בינה לבין עצמה אם מכרה שוה בשוה מכרה קיים. נראה להביא סעד לדעת רבינו מהא דאמרינן בכתובות (דף ק') גבי שליח שמכר וטעה בכל דהו מכרו בטל כאלמנה ומה אלמנה יחידה אף שליח יחיד. והוקשה להתוס' דאמאי קרי לאלמנה יחידה הא צריכה ב"ד ונדחקו, ולפ"ד רבינו א"ש דקושטא דבדיעבד קיים ביחידה ממש כשלא טעתה. ונראה דכך היא ג"כ דעת הרשב"ם וסרה מעליו קושיית הרא"ש פ' מי שמת סי' י' ע"ש. והרא"ש לטעמיה דלא ס"ל כרבינו וכמ"ש בתשובה סי' נ' אבל הרשב"ם י"ל דסובר כרבינו וא"ש:

פרק כ

הלכה א

צוו חכמים שיתן אדם מנכסיו מעט לבתו כדי שתנשא בו. והקשה הלח"מ הא בגמ' פ' נערה (כתובות דף נ"ב) אמרו דהא נמי דאורייתא הוא דכתיב קחו נשים וגו' ואת בנותיכם תנו לאנשים משמע דהוי מה"ת. ותירץ מסברא דרבינו סובר דאסמכתא בעלמא היא. אמנם כן מוכח התם בסוף הסוגיא בדף שאחר זה דקאמר הא נמי תקנתא דרבנן. מוכח דהא דקרי לי' דאורייתא בתחלת הסוגיא לאו דוקא אלא אסמכתא וכ"כ מהרש"א. ועוד י"ל לדעת רבינו דנהי דדרשא גמורה היא מ"מ שפיר קרי לה תקנתא דרבנן ומצות חכמים לפי שיטתו דכל מה שאינו מפורש בתורה אלא שחכמים דרשוהו נקרא דברי סופרים וה"נ אינו מפורש בקרא נדוניא. ולדעת הכס"מ בה' מגילה וחנוכה אף אם מפורש בקרא כיון דאינו בתורה אלא בדברי קבלה ס"ל לרבינו דמקרי מצוה מד"ס. ולפ"ז צ"ל דהא דקרי לה בגמ' לתקנתא נדוניא לבת דאורייתא היינו לומר דיש כח בזה כמו בדאורייתא לגרום לבטל ירושה של בנים. אך דברי הכס"מ א"מ כמ"ש בה' מגילה עיי"ש: